

POSUDEK OPONENTKY HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

JUDr. Jan Lasák, Ph.D.

Habilitační práce

Kontrola řízení a správy akciové společnosti a postavení dozorčí rady

Oponentka

doc. JUDr. Ivana Štenglová

**Pracoviště oponentky,
instituce**

Cevro Institut, z. ú., PFUK

I.

Téma, které si autor zvolil, je dlouhodobě předmětem jeho zájmu. O tom svědčí především jeho publikační činnost – viz např. výstupy z projektu GAČR 19-24949S – Srovnání českého korporálního práva s OECD principy Corporate Governance jakožto mezinárodního standardu a vybranými evropskými jurisdikcemi. Z habilitační práce je zcela jasně patrné, že autor zkoumané problematice rozumí a že jeho znalosti v této oblasti nejsou jen teoretické, ale že má i značné praktické zkušenosti.

V této souvislosti je ale třeba poukázat na to, že zvolené téma je velmi rozsáhlé, což nepochybně, chtěl-li je autor prozkoumat v celém rozsahu do hloubky, ovlivnilo rozsah předkládané práce.

Problematika kontroly má, přesto, že české akciové společnosti mají zpravidla koncentrovanou akcionářskou strukturu, v rámci řízení a správy obchodních korporací velmi významnou roli nejen z hlediska akcionářů, ale také z hlediska věřitelů akciových společností. Přesto se v posledních letech tomuto tématu v České republice nikdo komplexně nevěnoval, a ani starší práce nerozebíraly toto téma do takové hloubky a šíře jako posuzovaná práce.

Zkoumanou právní úpravu řešil autor ve všech vzájemných souvislostech, tedy jak ve vazbě na právní úpravu v zákoně o obchodních korporacích a v občanského zákoníku, tak – tam kde to bylo potřebné – i ve vazbě na další zákony (např. zákon o přeměnách), a na další související právní předpisy (např. zákon o účetnictví, zákon o auditorech apod.) a rovněž ve vazbě na evropskou úpravu, což lze považovat za zajímavé pro teorii i praxi.

Při zkoumání zvolené problematiky autor především analyzoval text příslušných právních předpisů, a následně získané poznatky syntetizoval. Využil však i metody komparace ve vztahu k předchozí úpravě a k některým zahraničním úpravám. V rámci výzkumu pracoval i s texty jiných autorů, českých i zahraničních. Lze říci, že rozsah zahraničních publikací, se kterými autor pracoval, je úctyhodný, a dokonce ani u habilitačních prací není zcela běžný.

II.

Posuzovaná práce – publikovaná v edici právní monografie nakladatelství Wolters Kluwer – je rozdělena do devíti částí, z nichž první je věnována předmluvě a poslední závěrečnému shrnutí. V poměrně obsáhlé předmluvě se autor zabývá především důvody, proč je kontrola řízení a

správy akciové společnosti potřebná a vysvětluje zásadní problémy, vedoucí k její nezbytnosti. Poukazuje na existenci konfliktních linií vznikajících ve sféře akciových společností a upozorňuje na význam “historických korporálních skandálů” pro zefektivnění metod kontroly.

Druhá část je již tematicky sevřenější. Autor se v ní věnuje obecně jednotlivým systémům vlastnické kontroly řízení a správy akciové společnosti. Třetí část se zabývá jednotlivými institucionálními nástroji řízení a správy.

Následující části jsou věnovány úpravě dozorčí rady především v českém právu, ale v určitém rozsahu v komparaci s úpravami zahraničními. Čtvrtá část se zabývá postavením dozorčí rady v systému řízení a správy akciové společnosti v dualistickém systému uspořádání akciové společnosti, pátá její organizací, šestá kontrolní působnosti, sedmá vzniku a zániku funkce, podmínkám účasti, právům a povinnostem a jednotlivým způsobům vymezení postavení členů dozorčí rady. Osmá část pak rozebírá rozhodování členů dozorčí rady.

V závěrečném shrnutí autor předkládá závěry, ke kterým se dopracoval.

III.

Po věcné stránce vykazuje práce velmi dobrou úroveň. Na tom nic nemění některé, spíše drobné, výhrady dále příkladmo uvedené. Autor prokazuje nejen odpovídající znalosti zkoumané problematiky ale i souvisejících otázek teorie, a rovněž znalost dalších, navazujících, právních odvětví a rovněž souvisejícího práva Evropské unie. Své závěry formuluje srozumitelně a, odpovídajícím způsobem je i argumentuje. Odpovídajícím způsobem pracuje i s literaturou, včetně zahraniční (a to ve více než postačujícím rozsahu), a s judikaturou.

K autorovi mám jen několik připomínek či výhrad ve vztahu ke spíše drobným věcným a formulačním nepřesnostem, popř. nesprávnostem. Tak např.

1. Na str. 45 pod písm. d) autor uvádí, že dozorčí rada: “může zakázat uzavření smlouvy, která není v zájmu společnosti (§ 56 odst. 2 z. o. k.)”. Tato formulace je poněkud matoucí, dozorčí rada nemůže podle odkazovaného ustanovení v závorce zakázat jakoukoli smlouvu, která není v zájmu společnosti, ale jen smlouvu, kterou uzavírá člen voleného orgánu v konfliktu zájmů.

2. Na str. 57 pod bodem ii. autor dovozuje, že “zatímco působnost výboru voleného orgánu se odvozuje od působnosti tohoto voleného orgánu (tj. výbor voleného orgánu nemůže mít v působnosti záležitost, která nepatří do působnosti daného voleného orgánu), působnost fakultativního orgánu musí určit zakladatelské právní jednání obchodní korporace.” To není systematicky zcela správné, a ani přesné, bylo by třeba doplnit, že tato působnost není omezena na působnost příslušející konkrétnímu orgánu.

3. Na str 101 a 102 autor při svých úvahách o možnosti přenést působnost volit a odvolávat předsedu správní rady na jiný orgán, odkazuje na stanovisko Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 2014/2015, které mezi statusové otázky obchodní korporace zařazuje i vymezení působnosti volených orgánů. Zcela však v této souvislosti pomíjí rozhodnutí sp. zn. 31 ICdo 36/2020 ve kterém Nejvyšší soud odůvodnil závěr, podle něhož ne každé odchýlení se od normy upravující veřejný pořádek lze bez dalšího kvalifikovat jako její porušení, resp. jako narušení veřejného pořádku a, že i v případě veřejného pořádku je třeba vždy posuzovat, zda odchýlné ujednání jde proti účelu a smyslu dané právní normy, či zda tento smysl zachovává. Přitom na uvedený judikát v práci shora odkazuje (srov. výklad k Fakultativnímu kontrolnímu orgánu). Dtto str. 331 ve vztahu k založení funkčního období člena dozorčí rady na dobu neurčitou, kde se jeho

argumentace nese zcela zřejmě v tom směru, že úprava statusových otázek je vždy úpravou kogentní, aniž by se vypořádal s odchýlnými závěry v uvedeném rozhodnutí.

Po formulační stránce lze autorovi doporučit, aby se vyhýbal častému opakování podstatných jmen a občas je nahrazoval příslušnými zájmeny, případně je vypustil – viz např. formulaci “Shledá-li **dozorčí rada** určité nedostatky, případně i když žádná neshledá, měla by **dozorčí rada** v návaznosti na uskutečněný výkon kontrolní činnosti seznámit představenstvo s výsledky svých zjištění. Zjistí-li **dozorčí rada** určité nedostatky ve výkonu působnosti představenstva....”.

IV.

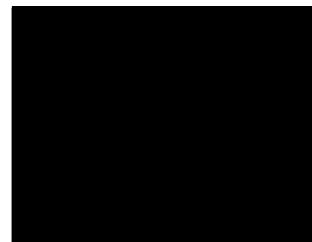
Při obhajobě práce navrhuji zaměřit se na následující otázky:

1. Mohou stanovy akciové společnosti vnutit volenému orgánu poradní orgán s tím, že ustavovat jeho členy bude valná hromada a vymezit jeho působnost v rámci působnosti orgánu, jehož poradní orgán zřizují?
2. Na str. 101 autor tvrdí, že: “Z § 44 odst. 3 z. o. k. navíc vyplývá, že hlas předsedy je rozhodující. Nemá tedy žádný vlastní hlas. Pouze jeho hlas je v případně rovnosti hlasování rozhodující.” Myslí tím autor, že v případě, že nedojde k rovnosti hlasů, předseda nehlasuje? Pokud ano, proč?

Závěr

Habilitační práce JUDr. Jana Lasáka, Ph.D., LL.M. Kontrola řízení a správy akciové společnosti a postavení dozorčí rady **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru obchodní právo.

V Praze dne 14. dubna 2023

Štenglová